

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

**Podsumowanie procesu
strategicznej oceny oddziaływania na środowisko
projektu Strategii Rozwoju Województwa
Świętokrzyskiego 2030+**

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Informacje o przebiegu konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	3
3. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko	5
4. Analiza wariantowa i ostateczna wersja dokumentu	8
5. Metody i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	16
6. Uzasadnienie wyboru wariantu ostatecznej wersji dokumentu	17

1. Wprowadzenie

Podsumowanie zostało opracowane na podstawie przepisów art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz.U. 2021 poz. 247), zwanej dalej ustawą OOS.

Zawiera uzasadnienie przedstawiające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

W efekcie przeprowadzonego postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu w jego ostatecznej wersji uwzględniono szereg zmian wynikających z wniosków opracowanej dla niego Prognozy OOS, jak również zgłoszonych w toku postępowania z udziałem społeczeństwa uwag, wniosków oraz opinii właściwych organów.

2. Informacje o przebiegu konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ zapewnił udział społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz.U. 2020 poz. 283) – dalej ustawie OOS. W związku z tym podał do publicznej wiadomości informację o:

- przystąpieniu do sporządzenia projektu Strategii *UCHWAŁĄ NR V/73/19 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie określenia zasad, trybu i harmonogramu opracowania Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, zmienionej UCHWAŁĄ NR nr XXII/279/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie zmiany uchwały Nr V/73/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie określenia zasad, trybu i harmonogramu opracowania Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+;*
- sporządzeniu projektu Strategii przyjętej *UCHWAŁĄ NR 2427/2020 ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 29 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia i skierowania projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ do konsultacji społecznych oraz podania do publicznej wiadomości informacji o prowadzonych konsultacjach*
- sporządzeniu projektu Strategii *UCHWAŁĄ NR 3093/2020 ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia zaktualizowanego projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+;*
- sporządzeniu projektu Prognozy OOS Strategii *UCHWAŁĄ NR 3192/20 ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 23 grudnia 2020 r. W SPRAWIE: Przyjęcia i skierowania do konsultacji w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Prognozy Oddziaływania na Środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ oraz podania do publicznej wiadomości informacji o przystąpieniu do konsultacji,*

- możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, możliwości składania uwag i wniosków oraz terminie i sposobie oraz miejscu ich składania, jak również organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków.

Formy konsultacji obejmujące kontakt osobisty/ustny zostały ograniczone, zgodnie z obowiązującym w czasie trwania konsultacji stanem prawnym, tj. Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii. W związku z powyższym Podanie informacji do publicznej wiadomości nastąpiło poprzez:

- udostępnienie informacji na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego: <https://www.swietokrzyskie.pro/konsultacje-w-ramach-strategicznej-oceny-oddziaływania-na-srodowisko-projektu-strategii-rozwoju-województwa-swietokrzyskiego-2030>,
- opublikowanie ogłoszenia o konsultacjach na stronie BIP Urzędu: <http://bip.sejmik.kielce.pl/79-ogloszenia-marszalka-województwa-swietokrzyskiego.html>
- opublikowanie ogłoszenia prasowego w dzienniku o zasięgu regionalnym.

Projekt Strategii wraz z prognozą podlegał konsultacjom w okresie przewidzianym w ustawie OOS, tj. co najmniej 21 dni w terminie (29.12.2020 – 20.01.2021).

Uwagi i wnioski w tym terminie można było składać za pomocą formularza zgłaszania uwag w formie:

- pisemnej – na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Departament Inwestycji i Rozwoju, al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce;
- drogą elektroniczną bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym na adres: strategia2030@sejmik.kielce.pl; podając w temacie: „konsultacje SRWŚ 2030+ – SOOS”.

Na stronie internetowej Zarządu Województwa zamieszczono niezbędne dokumenty umożliwiające zapoznanie się ze sprawą i złożenie uwag oraz wniosków:

- Projekt Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ po konsultacjach społecznych i ewaluacji ex-ante,
- Stanowisko Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach w sprawie określenia zakresu Prognozy Oddziaływania na Środowisko,
- Stanowisko Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- Uchwałę Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 3192/20,
- Projekt Prognozy Oddziaływania na Środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+,
- Załącznik nr 1 do projektu Prognozy delimitacja i ocena projektów strategicznych,
- Załącznik nr 2 do projektu Prognozy streszczenie,
- Załącznik nr 3 do projektu Prognozy oświadczenie autora,
- Informację o konsultacjach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+,
- Formularz zgłaszania uwag.

3. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Prognoza została wykonana dla projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ r. przyjętego uchwałą nr 3093/2020 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w dniu 9 grudnia 2020 r. Jej zakres objął elementy, o których mowa w art. 51 ust. 2 ustawy OOS, przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy, z uwzględnieniem wymogów co do zakresu, wyrażonych przez Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. W ostatecznej wersji Prognozy w całości lub częściowo uwzględniono uwagi i wnioski wniesione przez organy opiniujące oraz uczestników konsultacji społecznych.

W analizowanym Projekcie SRWŚ 2030+, w oparciu o przeprowadzoną diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego, zdefiniowano najważniejsze potencjały i problemy rozwojowe oraz uwarunkowania wynikające trendów i prognoz w tym zakresie. Następnie zidentyfikowano strategiczne wyzwania rozwojowe, co wreszcie posłużyło do określenia wizji Strategii, jej misji, a następnie celów strategicznych oraz operacyjnych, a w ich ramach proponowanych kluczowych kierunków działań. Następnie określono obszary strategicznej interwencji (OSI), definiując dla nich oczekiwane na poziomie celów strategicznych efekty. Uzupełnieniem opisanych elementów strategii jest jej Załącznik II, w którym zdefiniowano obszary realizacji projektów i wskazano strategiczne z punktu widzenia rozwoju województwa przedsięwzięcia inwestycyjne.

Podkreślić jednak należy fakt, iż pośród wskazanych w przywołanym załączniku przedsięwzięć znacząca część nie wynika bezpośrednio z ocenianego dokumentu, a stanowi element wdrożenia innych, powiązanych ze strategią dokumentów wyższego lub równego szczebla, przez organy i instytucje niezależne od Zarządu Województwa. Są to też przedsięwzięcia, na realizację których organ opracowujący projekt dokument nie ma żadnego wpływu. Stąd uwzględniając zapis tzw. dyrektywy SEA, który dotyczy unikania powielania oceny na tym samym poziomie szczegółowości, nie należy oceniać ich w niniejszym dokumencie, odwołując się do wyników Prognoz OOS dokumentów z których one wynikają. Tym bardziej, że jak wspomniano organ opracowujący projekt Strategii nie będzie podejmował decyzji o realizacji poszczególnych projektów, uczestniczył w ich wdrażaniu ani monitorowaniu ich wdrażania. Ponadto uwzględnić należy, iż w analizowanym załączniku lista obszarów i przedsięwzięć strategicznych ma charakter otwarty, co oznacza, że jej zakres może być uzupełniany o dodatkowe projekty, planowane do realizacji w okresie obowiązywania Strategii, a których identyfikacja na etapie prac nad Strategią była niemożliwa. Szczegółowej delimitacji i oceny projektów z załącznika II do Strategii dokonano w załączniku 1 do Prognozy.

W pierwszym etapie prac nad Prognozą przeanalizowano szereg dokumentów strategicznych i ich prognoz oddziaływania na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które definiują przedsięwzięcia wymienione w załączniku II do Strategii. W wyniku tej analizy wyznaczono kryteria ogólne dla oceny całego dokumentu:

- Czy zapisy i wytyczne – SRWŚ2030+ są zgodne z celami ochrony środowiska i zasadami zrównoważonego rozwoju oraz czy odnoszą się w wystarczający sposób do konieczności jej wdrażania?
- Czy zaproponowany został właściwy system realizacji oraz właściwe ramy instytucjonalne i prawne, (ocena zaangażowanych podmiotów, narzędzi realizacji i sposobu finansowania), dla

realizacji postawionych w SRWŚ 2030+ celów w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju?

- Czy zaproponowano właściwy system monitorowania i oceny efektów środowiskowych skutków wdrażania planowanych działań, w tym czy zaproponowano odpowiednie wskaźniki?

Takiej analizy i oceny dokonano w rozdziale 3. W następnej kolejności istotne było ustalenie metod oraz zakresu analiz, które będą rozważane w ramach oceny poszczególnych celów dokumentu i ich oczekiwanych efektów oraz planowanych w obszarach strategicznej interwencji projektów. Dlatego poza oceną ogólnych skutków ich realizacji przeprowadzoną w rozdziale 4, w rozdziale 5 dokonano swoistej analizy krzyżowej z wykorzystaniem zagadnień ochrony środowiska wymienionych ustawie OOS, a więc wpływu na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.

W celu podsumowania i kwantyfikacji przewidywanych oddziaływań, a więc uwzględnienia aspektu zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy, w rozdziale 4.13 przeprowadzono identyfikację prognozowanych pozytywnych i negatywnych skutków realizacji strategii, które zakończono sporządzeniem bilansu w postaci matrycy określającej wielkość i istotność wpływu na poszczególne komponenty środowiska.

Ostatnim etapem prac, na podstawie przeprowadzonych analiz wariantowych było opracowanie szeregu rekomendacji zmian zapisów strategii możliwych do wprowadzenia w celu lepszego ujęcia celów ochrony środowiska w analizowanym dokumencie.

Podsumowując przeprowadzone w Prognozie analizy i oceny należy wskazać, że SRWŚ 2030+ w wysokim stopniu uwzględnia w swych założeniach zasady zrównoważonego rozwoju oraz cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym. W wyniku wdrażania tych założeń oczekiwać należy głównie pozytywnych efektów środowiskowych.

Przeprowadzone w Prognozie analizy i oceny wpływu na poszczególne komponenty środowiska wskazują na zdecydowanie pozytywny bilans oddziaływań ocenianego dokumentu. Zdefiniowane w SRWŚ 2030+ cele strategiczne, a w ich ramach operacyjne i kierunki działań w wysokim stopniu uwzględniają zarówno zasady zrównoważonego rozwoju jak i cele ochrony środowiska na różnych płaszczynach.

Zidentyfikowane w ramach pierwszego celu strategicznego INTELIGENTNA GOSPODARKA I AKTYWNI LUDZIE oddziaływania mają głównie charakter pozytywny o niskiej i średniej istotności. Zidentyfikowane oddziaływania o potencjale negatywnym w obrębie komponentów takich jak przyroda, powierzchnia ziemi i krajobraz charakteryzują się niską istotnością, a więc możliwą do minimalizowania. Najmocniejszym pozytywnym oddziaływaniem na ogół komponentów wyróżnia się cel operacyjny 1.3 Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu.

Cel strategiczny PRZYJAZNY DLA ŚRODOWISKA I CZYSTY REGION z racji swojej koncentracji na poprawie stanu środowiska charakteryzuje się najmocniejszym, tj. istotnym oddziaływaniem pozytywnym w obrębie większości analizowanych komponentów. Mało istotne potencjalnie negatywne oddziaływania stwierdzono jedynie w obrębie elementów przyrodniczych, wód oraz krajobrazu, a wynikają one z konfliktowego charakteru niektórych wielkoskalowych działań przeciwpowodziowych

przewidywanych w ramach celu operacyjnego 2.2 Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych.

W przypadku celu strategicznego 3 WSPÓLNOTA I BEZPIECZNA PRZESTRZEŃ, KTÓRE ŁĄCZĄ LUDZI zaznacza się największa spośród analizowanych ocen neutralnych. Oddziaływania o potencjalnie negatywnym, znów mało istotnym, a więc możliwym do minimalizacji wiążą się z realizacją celu operacyjnego 3.3 Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu i przewidywanych w jego ramach działań w zakresie infrastruktury transportowej.

Ostatni z analizowanych celów strategicznych SPRAWNE ZARZĄDZANIE REGIONEM z uwagi na głównie miękki charakter zakładanych działań będzie oddziaływał na poszczególne komponenty pośrednio. Również pośrednie potencjalnie negatywne oddziaływania o niskiej istotności zidentyfikowano dla celu operacyjnego 4.2, w obrębie komponentów przyroda, wody i krajobraz, a wynikają one z postulowanego rozwoju osadnictwa i turystyki a przez nią ryzyka wzrostu istniejących presji w obrębie tych komponentów.

Podkreślić należy fakt, iż w obrębie żadnego z komponentów dla żadnego celu nie zidentyfikowano znaczącego oddziaływania o charakterze negatywnym niemożliwym do zminimalizowania, które wykluczałoby możliwość przyjęcia Strategii.

Województwo świętokrzyskie jest położone w centralnej części kraju. Odległość najbardziej wysuniętego punktu województwa do granic Państwa wynosi około 90 km w kierunku południowym i około 150 km w kierunku wschodnim. Biorąc pod uwagę charakter i wielkość oddziaływań związanych z realizacją celów zawartych w Strategii nie przewiduje się możliwości wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

Jeśli chodzi o potencjał kumulowania się oddziaływań wynikających z realizacji założeń ocenianej Strategii należy analizować przynajmniej na dwóch płaszczyznach.

Z jednej strony jest to bardzo pożądanym efektem synergii w przypadku zidentyfikowanych oddziaływań pozytywnych na skutek niektórych działań w komponentach takich jak np. wody i elementy przyrodnicze, charakteryzujący się uzyskaniem większego efektu łącznej interakcji niż od pojedynczego oddziaływania na nie. Takich efektów w obrębie zdefiniowanych w ramach Strategii kierunków działań zaobserwowano kilka, między innymi w obszarze związanym z edukacją, adaptacją do zmian klimatu czy transformacją w kierunku gospodarki 4.0.

Innym aspektem jest ryzyko kumulowania się oddziaływań negatywnych, w szczególności bezpośrednich, mogących prowadzić do efektu wzmocnienia ich istotności w ramach różnych komponentów. Takie oddziaływania są często wynikiem realizacji projektów inwestycyjnych w tym samym czasie na niewielkiej przestrzeni. W wyniku analizy przedsięwzięć opisanych w Załączniku II do Strategii, dokonano próby takiej identyfikacji w wymiarze przestrzennym, jednak brak konkretnych informacji o wymiarze czasowym, tj. okresie realizacji poszczególnych przedsięwzięć oraz ich etapowania w 10 letnim horyzoncie realizacji założeń strategii uniemożliwia dokonanie precyzyjnej oceny w tym zakresie.

Potencjał kumulacji opisanego typu mają przede wszystkim wielkoskalowe działania realizowane w ramach poprawy infrastruktury transportowej (drogowej i kolejowej, turystycznej), jednak jednoczesna realizacja kilku projektów tego typu w bliskim sąsiedztwie i w tym samym czasie jest mało prawdopodobna. Dlatego nie zidentyfikowano istotnego ryzyka w tym zakresie. Planowana budowa

obwodnic miejscowości jest działaniem komplementarnym z poprawą stanu reszty elementów ciągów komunikacyjnych i prowadzić będzie raczej do efektów synergicznych. W odniesieniu do realizacji tego typu projektów instytucje odpowiedzialne za ich realizację powinny wzajemnie ze sobą współpracować, tak aby możliwe było minimalizowanie potencjalnego negatywnego oddziaływania poprzez prawidłowe planowanie robót.

Potencjalne negatywne oddziaływania kumulować mogą duże projekty z zakresu gospodarki wodnej, przewidziane do realizacji przez powiązane sektorowe dokumenty strategiczne, szczególnie z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, ponieważ najczęściej niosą ze sobą konsekwencje dla całego ekosystemu rzeki. Wykluczenie ryzyka generowania takiego oddziaływania powinno odbywać się już na etapie prac koncepcyjnych, nadzorowanych przez administrację odpowiedzialną za gospodarowanie wodami, a potem w procesie oceny oddziaływania na środowisko takich projektów.

4. Analiza wariantowa i ostateczna wersja dokumentu

Ustawa OOS wskazuje, że Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko powinna przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Z zasad dobrej praktyki w zakresie ocen strategicznych wynika, iż propozycje i ocena rozwiązań alternatywnych powinny być dokonywane przez pryzmat najistotniejszych problemów ochrony środowiska regionu.

Stąd poza analizą tzw. wariantu 0, tj. zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji strategii jako warianty alternatywne do zapisów ocenianego projektu Strategii przedstawiono opracowane w oparciu o przeprowadzone w Prognozie:

- rekomendacje w zakresie modyfikacji zapisów projektu Strategii (warianty alternatywne zapisów) w celu jak najszerszego uwzględnienia w niej aspektów środowiskowych,
- rekomendacje w zakresie prowadzenia monitoringu wdrażania projektu Strategii i jej skutków środowiskowych.

Tak rozumiane wariantowanie pozwoliło ująć wnioski płynące z przeprowadzonych badań i analiz w ostatecznym kształcie ocenianego dokumentu, a przez to poprawić stopień uwzględnienia w nim zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Propozycje w tym zakresie przedstawiono w Tab. 2.

W ramach prac nad Prognozą odstąpiono natomiast od wariantowania lokalizacyjnego czy technologicznego przedsięwzięć opisanych w Załączniku II, nie definiowanych bezpośrednio przez Strategię, a dokumenty stanowiące jej otoczenie. Oceny ich potencjalnego oddziaływania w załączniku 1 do Prognozy oparto na wnioskach płynących z prognoz OOS dokumentów które wyznaczają ramy ich realizacji. Pośród wskazanych w przywołanym załączniku niemal 90 przedsięwzięć, 55 zaliczono właśnie do tej kategorii. Podkreślić należy że znaczna część z nich posiada już wydane decyzje środowiskowe, co w świetle polskiego prawa wyklucza ryzyko ich znaczącego negatywnego oddziaływania i dodatkowo obniża zasadność wskazywania jakichkolwiek wariantów.

Natomiast spośród pozostałych 34 przedsięwzięć ocenionych z Załączniku 1, które wynikają bezpośrednio z analizowanej Strategii nie zidentyfikowano takich, które stwarzają ryzyko wystąpienia niemożliwych do zminimalizowania znaczących oddziaływań negatywnych na którykolwiek z komponentów środowiska. Wyklucza to konieczność wskazywania dla nich wariantów alternatywnych.

Tab. 1 Skala istotności potrzeby wprowadzenia alternatywnego wariantu zapisów do treści Planu

Istotność	Rodzaj rekomendacji
	rekomendacja o wysokiej istotności – wyniki Prognozy wskazują na konieczność uwzględnienia w projekcie Strategii
	rekomendacja istotna – wyniki Prognozy zalecają rozważenie możliwości wprowadzenia zmian w projekcie Strategii
	rekomendacja o mniejszym stopniu istotności – wyniki Prognozy wskazują ją jako wariant poprawiający założenia projektu Strategii pod kątem ochrony środowiska, ale zmiana nie jest konieczna

Tab. 2 Tabela rekomendacji do tekstu Planu

Lp.	Zagadnienie	Nr strony	Rekomendacja	Ocena istotności zastosowania rekomendacji
1.	Cel operacyjny 2.2.	43	Postuluje się modyfikację drugiego akapitu opisującego sposoby zapobiegania suszom: „Problemom hydrologicznym należy przeciwdziałać poprzez rewitalizację istniejących zbiorników wodnych oraz odbudowę i budowę nowych zbiorników wodnych, a także naprawę i konserwację systemów melioracji.” Wskazanie jedynie technicznych i dość archaicznych zabiegów, które często charakteryzują się niską skutecznością bez wskazania metod związanych z odbudową naturalnej retencji, takich jak zwiększanie retencji dolinowej, renaturyzacja ekosystemów mokradłowych i rzek czy wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową., które powinny być priorytetem działań jest błędne.	
2.	Cel operacyjny 2.2.	42	W opisie celu słusznie wskazano, że „Działania związane z ochroną i racjonalnym gospodarowaniem zasobami wodnymi muszą iść w parze z zapewnieniem bezpieczeństwa przeciwpowodziowego (...)”. Niestety w praktyce bardzo często jest wręcz przeciwnie, dlatego sugeruje się wzmocnienie tego przesłania dodaniem zdania: „Dlatego należy dążyć do realizacji kompleksowych działań w ujęciu zlewniowym, z wykorzystaniem przyjaznych środowisku metod ochrony przed powodzią.	
3.	Cel operacyjny 3.3	48	W ramach kierunku działań 3.3.1 zaleca się uwzględnienie również celów środowiskowych w zakresie rozwoju i poprawy parametrów infrastruktury drogowej, kolejowej i transportu publicznego, związanych m.in. z odprowadzaniem wód z tych obszarów, a także projektowanie ich w sposób minimalizujący negatywny wpływ na obszary zamieszkałe.	
4.	Cel operacyjny 1.1	36	W aspekcie gospodarki odpadami być może w opisie celu operacyjnego 1.1, w kontekście innowacyjności dobrze byłoby podkreślić wagę wsparcia dla opracowywania niskoodpadowych technologii produkcji oraz wdrażania efektywnych środowiskowo technologii odzysku.	
5.	Cel operacyjny 2.1.	42	Zaleca się dodanie w ostatnim akapicie sformułowań dotyczących działań na rzecz walki z niekontrolowanym rozmieszczeniem nośników reklamowych, które stanowią problem na terenie całego województwa.	
6.	Cel operacyjny 2.1	41	Postuluje się rozwinięcie w dokumencie aspektu związanego z klimatem akustycznym w zakresie wskazania konieczności obniżania poziomu hałasu w środowisku na obszarach wrażliwych narażonych na ponadnormatywne oddziaływania.	
7.	Cel operacyjny 3.1	45	Wśród instrumentów, które mogą przyczynić się do ograniczenia negatywnych trendów migracyjnych, zaleca się również wskazanie tych związanych z kreowaniem przyjaznego środowiska zamieszkania m.in. poprzez wprowadzanie terenów zieleni w ramach osiedli mieszkaniowych.	

Załącznik V do Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Lp.	Zagadnienie	Nr strony	Rekomendacja	Ocena istotności zastosowania rekomendacji
8.	Cel operacyjny 3.3	48	W ramach celu operacyjnego zaleca się uwzględnienie kreowania spójnej sieci dróg rowerowych oraz połączeń pieszych.	
9.	Cel operacyjny 1.2.	38	W trzecim akapicie opisu celu dotyczącym edukacji sugeruje się do wymienionych aspektów kluczowych (kompetencje uniwersalne i kształtowanie postaw prozdrowotnych) dodać również kształtowanie postaw prośrodowiskowych jako podkreślenie wagi zagadnienia w kontekście narastających problemów, szczególnie zmian klimatu.	
10.	Cel operacyjny 4.1.	50	Do rozpoznania i uzupełnienia pozostaje kwestia z zakresu celu operacyjnego „Rozwój systemów zarządzania strategicznego rozwojem” – gdzie zwrócona została uwaga na tzw. zarządzania niepewnością, co jest istotne z punktu widzenia niezaprzeczalnego powiązania planowania strategicznego ze zmianami klimatu. Dlatego w celu minimalizacji tego typu oddziaływań zaleca się przegląd i ewentualne dostosowanie aktualnie wykorzystywanych systemów zarządzania strategicznego zanim przystąpi się do procesu zastępowania ich innymi działaniami lub kreacją nowych rozwiązań.	
11.	2.1.7	42	Postuluje się o dodanie w opisie dotyczącym audytu krajobrazowego określenia, iż audyt krajobrazowy oprócz identyfikacji „najcenniejszych krajobrazów” dokonuje także identyfikacji krajobrazów zdegradowanych oraz zagrożonych.	
12.	Cel operacyjny 3.3	49	W zdaniu „ <i>Równoważeniu procesów społeczno-gospodarczych i przestrzennych w skali lokalnej powinno służyć wsparcie samorządu województwa w rewitalizacji obszarów zdegradowanych oraz planowanie przestrzenne uwzględniające interes społeczny i gospodarczy</i> ”, postuluje się dodanie „interesu społecznego i gospodarczego oraz środowiskowego”.	
13.	Cel operacyjny 3.3	49	W kontekście zdania „ <i>Zabudowa powinna być przeliczona na prognozowane zapotrzebowanie ,skoncentrowana, architektonicznie spójna, a granica pomiędzy zabudową a terenami rolniczymi czy leśnymi czytelna</i> ”, postuluje się uwzględnienie konieczności wprowadzania w ramach osiedli mieszkaniowych wysokich wskaźników minimalnej powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych.	

Decyzją Zarządu Województwa wszystkie proponowane rekomendacje wprowadzono w finalnej wersji Strategii jako wariant lepiej uwzględniający potrzeby z w zakresie ochrony środowiska. Rozszerzono również listę wskaźników monitoringowych Strategii w celu pełniejszego ujęcia zmiany jego stanu, o czym będzie mowa w dalszej części podsumowania.

Poniżej przedstawiono również analizę w zakresie uwzględnienia wniosków i uwag z procesu opiniowania i udziału społeczeństwa.

Zestawienie zgłoszonych w terminie od 29.12.2020 – 20.01.2021 r. uwag, wniosków i opinii do projektu prognozy OOS w ramach procesu udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko oraz opiniowania przez właściwe organy

Lp.	Grupa docelowa	Nazwa	Znak pisma	Data wpływu	Treść uwagi/wniosku/opinii oraz uzasadnienie	Decyzja	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
1	organ opiniujący	Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	NZ.9022.5.144.2020	13.01.2021	Brak – opinia pozytywna	-	-
2	organ opiniujący	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach	WOO-III.410.47.2020.DZ	13.01.2021	Ze względu na to, że część zadań będzie wpływała negatywnie na gatunki chronione roślin i zwierząt w Strategii oraz prognozie należy uwzględnić zapis o konieczności uzyskania stosownych zezwoleń na odstępstwa od zakazów obowiązujących w odniesieniu do gatunków chronionych, wynikających z ustawy o ochronie przyrody, np. w sytuacjach takich jak: realizacja prac termomodernizacyjnych budynków. W przypadku modernizacji budynków będących schronieniem ptaków czy nietoperzy wykonawca prac powinien podjąć środki zaradcze – dostosowując terminy i sposób wykonywania prac do okresów legu, rozrodu lub hibernacji ptaków/nietoperzy, zabezpieczając wcześniej szczeliny przed zajęciem je przez ptaki i nietoperze. W przypadku zamknięcia otworów na stałe, wskazane jest wykonanie siedlisk zastępczych. Może być również konieczne uzyskanie zezwoleń na odstępstwa od zakazów wydawanych w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody. Powyższe kwestie powinny być uwzględnione w zapisach Strategii oraz prognozy.	uwzględniono	Uwzględniono w rozdziale 5.1.6 Prognozy dodając sugerowane zapisy.
3					W odniesieniu do zadania nr 6 (str. 10) wymienionego w załączniku nr 1 pomimo, że zadanie będzie realizowane na terenie chronionym i stwierdzono możliwość wystąpienia negatywnego oddziaływania na obszar chroniony, w uzasadnieniu brak jest komentarza w kontekście respektowania zakazów i ewentualnej minimalizacji oddziaływań negatywnych na przyrodę obszaru.	uwzględniono	Uwzględniono w Załączniku 1 przez dodanie możliwych działań mitygujących.
4					Na str. 10 (załącznik nr 1 do Prognozy) znajduje się nieprawidłowa nazwa obszaru - powinno być Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz str. 49 Prognozy – w odniesieniu do Szanieckiego Parku Krajobrazowego podano niewłaściwy akt prawa miejscowego – powinna być uchwała Nr XLIX/875/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Szanieckiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3149 z późn. zm.)	uwzględniono	Uwzględniono w Załączniku 1, projekt nr 6. Poprawiono też akt prawny odnoszący się do Szanieckiego Parku Krajobrazowego w rozdziale 5.1.1 Prognozy.
5					W odniesieniu do zadania nr 26 (str. 23) należy uwzględnić aktualne informacje dotyczące inwestycji – decyzja Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak: DOOŚ-dśl.4233.31.2017.ADK/AB22 z dnia 26 listopada 2020 r. uchylająca decyzję środowiskową i przekazująca sprawę do ponownego rozpatrzenia.	uwzględniono	Zapewne chodzi o zadanie 16, a nie 26. Dodano informację w Załączniku 1.
6					Przy zadaniu nr 50 (załącznik nr 1 do Prognozy) zweryfikować przewidywany termin wydania decyzji środowiskowej.	uwzględniono	Zweryfikowano stan procedury uzyskania decyzji środowiskowej dla projektu w Załączniku 1.
7					W tabelce nr 8 Prognozy wymienione obszary Natura 2000 posiadają plany zadań ochronnych – w tabelce podano natomiast, że posiadają plany ochrony.	uwzględniono	Poprawiono tytuł wiersza w tabeli 8 w Prognozie.
8					JST	Urząd Miasta i Gminy w Bodzentynie	RG.671

Załącznik V do Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Lp.	Grupa docelowa	Nazwa	Znak pisma	Data wpływu	Treść uwagi/wniosku/opinii oraz uzasadnienie	Decyzja	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
					Włączenie Wilkowa do sieci tras turystycznych Gór Świętokrzyskich stworzy spójny układ komunikacyjny dla ruchu rowerowego.		
9					Uwaga do Zał. 1 postulująca dodanie kolejnego projektu Strategicznego Budowa zbiornika wodnego „Hucisko” W uzasadnieniu uszczegółowiono, że budowa objęłaby zbiornik wodny na rzece Psarce między miejscowościami Kamieniec a Psary-Podłazy. Zbiornik o funkcji retencyjnej przyczyni się do zwiększenia zasobów wodnych wód powierzchniowych oraz zmniejszenia skutków suszy i obniżania się poziomu wód gruntowych. Zbiornik będzie wyposażony w infrastrukturę rekreacyjną, co przyczyni się do rozwoju nowych produktów turystycznych w regionie Gór Świętokrzyskich (w załączeniu przedstawiono kartę projektu 21 z uzgodnieniami).	nie uwzględniono	Zakres przedsięwzięć Załącznik 1 Prognozy bezpośrednio z załącznika II do Strategii. Zatem ta uwaga odnosi się w istocie do Strategii i może zostać uwzględniona w Prognozie w przypadku zmiany dokumentu źródłowego.
10					Uwaga do Tab. 3 w zakresie efektów działań rozwojowych celu strategicznego 2 w obrębie OSI Góry Świętokrzyskie. Zaproponowano dodanie osób fizycznych i przedsiębiorców do ostatniego akapitu: „Rozwój infrastruktury ochrony środowiska, wspieranie termomodernizacji zabudowy i wykorzystania energii odnawialnej w obiektach turystycznych i obiektach użyteczności publicznej” uzasadniając, że w planowanym przedsięwzięciu przewiduje się wsparcie również podmiotów prywatnych, w tym przedsiębiorców w zakresie termomodernizacji zabudowy i wykorzystania energii odnawialnej. Jedynie kompleksowe objęcie ww. działaniami obszaru pozwoli osiągnąć zamierzone efekty środowiskowe.	nie uwzględniono	Oczekiwane skutki interwencji wymienione w Tabeli są agregacją elementów opisanych w rozdziale 6 Strategii. Zatem uwaga odnosi się de facto do Tabeli 11 Na str. 67 Strategii i możliwa będzie do uwzględnienia w przypadku zmiany dokumentu źródłowego.
11					Uwaga do ryc. 7 w rozdziale 1. Oznaczenie całego obszaru ZGGS jako obszaru realizacji projektu strategicznego w obszarze Potencjał turystyczny. 2. Oznaczenie całego obszaru ZGGS jako obszaru realizacji projektu strategicznego w obszarze Czysta energia 3. ZGGS zgłosił projekt budowy trasy rowerowej regionalnej – Pętli Wokół Łysogór wraz z łącznikami. Uzasadniając niezgodnością ze stanem opisanym w załączniku 1.	uwzględniono częściowo	Zaktualizowano mapę w zakresie punktów 1 i 2. Brak wiedzy o dokładnym przebiegu i skala mapy uniemożliwiają uwzględnienie pkt. 3.
12	Związek JST	Związek Gmin Gór Świętokrzyskich	email	20.01.2021	Uwaga nawiązująca do poprzedniej w zakresie lokalizacji projektu nr 10 w Załączniku 1 do Prognozy. Obszar realizacji projektu to 11 gmin objętych działaniem Związku Gmin Gór Świętokrzyskich. W uzasadnieniu wskazano, że planowane przedsięwzięcie obejmuje zasięgiem 11 gmin Związku Gmin Gór Świętokrzyskich. Kluczową rolę odgrywa w nim ŚPN i obszar Natura 2000. Projekt obejmuje również różne inne obszary o cennych walorach środowiskowych (parki krajobrazowe, rezerwy itp.)	uwzględniono	Zaktualizowano mapę z Załączniku 1 do Prognozy.
13					Uwaga do oceny oddziaływania na obszary chronione projektu nr 10 w Załączniku 1 do Prognozy dotycząca rozszerzenia opisu w postaci: Właściwe ukierunkowanie ruchu turystycznego na tak cennym obszarze (np. park narodowy, obszar Natura 2000, parki krajobrazowe, zabytki przyrodnicze, rezerwy itp.) przyczyni się do zmniejszenia antropopresji na obszary chronione. Uzasadniono to faktem, że planowane przedsięwzięcie obejmuje zasięgiem 11 gmin Związku Gmin Gór Świętokrzyskich. Kluczową rolę odgrywa w nim ŚPN i obszar Natura 2000. Projekt obejmuje również różne inne obszary o cennych walorach środowiskowych (parki krajobrazowe, rezerwy itp.).	uwzględniono	Rozszerzono opis zgodnie z sugestią.
14					Uwaga do oceny oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta projektu nr 10 w Załączniku 1 do Prognozy dotycząca rozszerzenia opisu w postaci: Chwilowe działania negatywne na różnorodność biologiczną mogą wystąpić na etapie realizacji zadań związanych z budową infrastruktury na terenie parku narodowego i innych obszarach chronionych i cennych przyrodniczo. Uzasadniono to faktem, że planowane przedsięwzięcie obejmuje zasięgiem 11 gmin Związku Gmin Gór Świętokrzyskich. Kluczową rolę odgrywa w nim ŚPN i obszar Natura 2000. Projekt obejmuje również różne inne obszary o cennych walorach środowiskowych (parki krajobrazowe, rezerwy itp.).	uwzględniono	Rozszerzono opis zgodnie z sugestią.

Załącznik V do Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Lp.	Grupa docelowa	Nazwa	Znak pisma	Data wpływu	Treść uwagi/wniosku/opinii oraz uzasadnienie	Decyzja	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
15					Uwaga do oceny oddziaływania na ludzi projektu nr 10 w Załączniku 1 do Prognozy dotycząca rozszerzenia opisu w postaci: Realizacja inwestycji będzie miała pośredni pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców, poprzez przygotowanie infrastruktury rekreacyjnej powiązanej z terenami zieleni, skłaniającej do aktywności fizycznej, co może przyczynić się m.in. do obniżenia ryzyka występowania chorób układu sercowo-naczyniowego, poprawy ogólnej kondycji fizycznej, psychicznej itd. Realizowane przedsięwzięcie poprzez działania poprawiające ochronę ekosystemów leśnych i przez właściwe ukierunkowanie ruchu turystycznego przyczyni się do zabezpieczenia stanu środowiska przyrodniczego i warunków życia mieszkańców na obszarze o cennych walorach przyrodniczo. Planowana inwestycja przyczyni się również do podwyższenia poziomu edukacji mieszkańców i turystów, w tym edukacji i świadomości ekologicznej.	uwzględniono	Rozszerzono opis zgodnie z sugestią.
16					Uwaga do oceny oddziaływania na krajobraz projektu nr 10 w Załączniku 1 do Prognozy dotycząca rozszerzenia opisu w postaci: Ze względu na prowadzenie prac na terenie Parku Narodowego i innych obszarów chronionych należy założyć, że proponowana inwestycja może negatywnie oddziaływać na krajobraz. Każdy z planowanych projektów, uwzględniający wprowadzenie nowego obiektu powinien zostać przeanalizowany pod względem potencjalnego wpływu projektu architektonicznego na krajobraz. Jednak realizacja inwestycji przyniesie długofalowe pozytywne oddziaływania wynikające z edukacji ekologicznej i podwyższania świadomości ekologicznej oraz promocji walorów krajobrazowych. Zasugerowano również zmniejszenie skali wpływu do poz. -1 uzasadniając faktem, iż planowane przedsięwzięcie obejmuje zasięgiem 11 gmin Związku Gmin Gór Świętokrzyskich. Kluczową rolę odgrywa w nim SPN i obszar Natura 2000. Projekt obejmuje również różne inne obszary o cennych walorach środowiskowych (parki krajobrazowe, rezerваты itp.). W planowanych inwestycjach należy dostrzegać ich długofalowy pozytywny wpływ na poprawę świadomości ekologicznej oraz efektów promocji walorów krajobrazowych.	uwzględniono	Rozszerzono opis zgodnie z sugestią, zmodyfikowano skalę oddziaływania. Inicjalne restrykcyjne zapisy zastosowano z uwagi na zasadę przezorności w świetle niewielkiej wiedzy o zakresie projektu.
17					Uwaga do oceny oddziaływania na zabytki projektu nr 10 w Załączniku 1 do Prognozy dotycząca modyfikacji opisu i dodanie, że przewiduje się wystąpienie również pozytywnych oddziaływań poprzez poprawę stanu obiektów zabytkowych oraz edukację i promocję obiektów i walorów kulturowych (materialnych i niematerialnych obszaru). Zasugerowano zmniejszenie oceny skali wpływu na komponent	uwzględniono	Zmodyfikowano zgodnie z sugestią dodając informację o potencjalnych oddziaływaniach pozytywnych. Inicjalne restrykcyjne zapisy zastosowano z uwagi na zasadę przezorności w świetle niewielkiej wiedzy o zakresie projektu.
18					Uwaga do oceny oddziaływania na krajobraz projektu nr 25 w Załączniku 1 do Prognozy. Sugerując zapis, że nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań na komponent na tym etapie inwestycji. Uzasadniono to faktem, iż wnioskodawca nie przewiduje budowy wiatraków. Co było podstawą inicjalnego zapisu.	uwzględniono	Zmodyfikowano ocenę zgodnie z sugestią. Inicjalne restrykcyjne zapisy zastosowano z uwagi na zasadę przezorności w świetle niewielkiej wiedzy o zakresie projektu.
19	Instytucje rządowe	Świętokrzyski Park Narodowy	email	18.01.2021	Uwaga do oceny oddziaływania na ludzi projektu nr 10 w Załączniku 1 do Prognozy dotycząca rozszerzenia opisu w postaci: Inwestycja zakłada rozwój mieszkańców w zakresie edukacji.	uwzględniono	Uwaga spójna z uwagą nr 15 ZGGŚ już wcześniej uwzględnioną.
20					Uwaga do oceny oddziaływania na krajobraz projektu nr 10 w Załączniku 1 do Prognozy dotycząca wskazania pozytywnych oddziaływań wynikających z edukacji oraz promocji walorów krajobrazowych.	uwzględniono	Uwaga spójna z uwagą nr 16 ZGGŚ już wcześniej uwzględnioną.
21					Uwaga do oceny oddziaływania na zabytki projektu nr 10 w Załączniku 1 do Prognozy dotycząca dodania do opisu iż przewiduje się wystąpienie pozytywnych oddziaływań poprzez poprawę stanu obiektów zabytkowych oraz edukację i promocję obiektów i walorów kulturowych (materialnych i niematerialnych).	uwzględniono	Uwaga spójna z uwagą nr 17 ZGGŚ już wcześniej uwzględnioną.

Zestawienie zgłoszonych w terminie od 29.12.2020 – 20.01.2021 r. uwag, wniosków i opinii do projektu Strategii w ramach procesu udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko oraz opiniowania przez właściwe organy

Lp.	Grupa docelowa	Nazwa	Znak pisma	Data wpływu	Treść uwagi/wniosku/opinii oraz uzasadnienie	Decyzja	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
1	organ opiniujący	Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	NZ.9022.5.144.2020	13.01.2021	Brak – opinia pozytywna	-	-
2	organ opiniujący	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach	WOO-III.410.47.2020.DZ	13.01.2021	W odniesieniu do zadań, których realizację zaprojektowano na terenie obszarów chronionych i których realizacja może generować oddziaływania negatywne należy zaproponować stosowne rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenia lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w projekcie Strategii należy uwzględnić w/w działania.	uwzględniono	Dodano zapisy zgodnie z sugestią.
3					Ze względu na to, że część zadań będzie wpływała negatywnie na gatunki chronione roślin i zwierząt w Strategii oraz prognozie należy uwzględnić zapis o konieczności uzyskania stosownych zezwoleń na odstępstwa od zakazów obowiązujących w odniesieniu do gatunków chronionych, wynikających z ustawy o ochronie przyrody, np. w sytuacjach takich jak: realizacja prac termomodernizacyjnych budynków. W przypadku modernizacji budynków będących schronieniem ptaków czy nietoperzy wykonawca prac powinien podjąć środki zaradcze – dostosowując terminy i sposób wykonywania prac do okresów lęgu, rozrodu lub hibernacji ptaków/nietoperzy, zabezpieczając wcześniej szczeliny przed zajęciem je przez ptaki i nietoperze. W przypadku zamknięcia otworów na stałe, wskazane jest wykonanie siedlisk zastępczych. Może być również konieczne uzyskanie zezwoleń na odstępstwa od zakazów wydawanych w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody. Powyższe kwestie powinny być uwzględnione w zapisach Strategii oraz prognozy.	uwzględniono w całości w treści Prognozy oraz częściowo w treści projektu Strategii	Dodano zapisy zgodnie z sugestią.
4					W Strategii nie uwzględniono rekomendacji, o których mowa m.in. w załączniku nr 2 do Prognozy – art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (...).	uwzględniono częściowo	Uwzględniono wszystkie rekomendacje z wyjątkiem rekomendacji nr 10 ze względu na jej zbyt dużą szczegółowość.
5	JST	Urząd Miasta i Gminy w Bodzentynie	RG.671	14.01.2021	Uwaga do projektu zdefiniowanego w Załączniku II przez obszar potencjał turystyczny regionu : <i>„Poprawa dostępności oraz ochrona ekosystemów Świętokrzyskiego Parku Narodowego i jego otuliny oraz innych obszarów chronionych i najcenniejszych przyrodniczo na obszarze Gór Świętokrzyskich poprzez rozwój infrastruktury ułatwiającej zwiedzanie i zmniejszające antropopresję w tym budowę i wyposażenie Centrum Edukacji Przyrodniczej Świętokrzyskiego Parku Narodowego w Nowej Słupi”</i> postulująca rozszerzenie jego zasięgu o miejscowość Wilków:	nie uwzględniono	Szczegółowy zakres projektu należy uzgodnić ze Związkiem Gmin Gór Świętokrzyskich - podmiotem zgłaszającym projekt.
6					Uzasadniono ją faktem, że W Wilkowie znajduje się zbiornik wodny z wypożyczalnią sprzętu wodnego, chodnikiem wokół zbiornika oraz obszernym parkingiem. Brakuje natomiast odpowiedniej infrastruktury dla ruchu rowerowego i połączenia z innymi atrakcjami regionu (Ciekoty, Krajno/Święta Katarzyna). Włączenie Wilkowa do sieci tras turystycznych Gór Świętokrzyskich stworzy spójny układ komunikacyjny dla ruchu rowerowego.		
					Uwaga do Załącznika II postulująca dodanie kolejnego projektu Strategicznego w obszarze Świętokrzyskie zasoby wody którym byłaby Budowa zbiornika wodnego „Hucisko”.	nie uwzględniono	W części dot. gospodarowania wodami - Zarząd Województwa Świętokrzyskiego dokonał wyboru

Załącznik V do Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Lp.	Grupa docelowa	Nazwa	Znak pisma	Data wpływu	Treść uwagi/wniosku/opinii oraz uzasadnienie	Decyzja	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
					W uzasadnieniu uszczegółowiono, że budowa obejmąby zbiornik wodny na rzece Psarce między miejscowościami Kamieniec a Psary-Podfazy. Zbiornik o funkcji retencyjnej przyczyni się do zwiększenia zasobów wodnych wód powierzchniowych oraz zmniejszenia skutków suszy i obniżania się poziomu wód gruntowych. Zbiornik będzie wyposażony w infrastrukturę rekreacyjną, co przyczyni się do rozwoju nowych produktów turystycznych w regionie Gór Świętokrzyskich (w załączeniu przedstawiono kartę projektu 21 z uzgodnieniami).		strategicznego do 2030 roku w oparciu między innymi o propozycje zgłoszone przez PGW Wody Polskie.
7	JST	Związek Gmin Gór Świętokrzyskich	email	20.01.2021	uwaga do Tabeli 11 Na str. 67 Strategii w zakresie efektów działań rozwojowych celu strategicznego 2 w obrębie OSI Góry Świętokrzyskie. Zasugerowano dodanie osób fizycznych i przedsiębiorców do ostatniego akapitu: „Rozwój infrastruktury ochrony środowiska, wspieranie termomodernizacji zabudowy i wykorzystania energii odnawialnej w obiektach turystycznych i obiektach użyteczności publicznej” uzasadniając, że w planowanym przedsięwzięciu przewiduje się wsparcie również podmiotów prywatnych, w tym przedsiębiorców w zakresie termomodernizacji zabudowy i wykorzystania energii odnawialnej. Jedynie kompleksowe objęcie ww. działaniami obszaru pozwoli osiągnąć zamierzone efekty środowiskowe.	nie uwzględniono	Uwaga stanowi zbyt szczegółowe rozwinięcie zapisów już istniejących.

5. Metody i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Wdrażanie SRWŚ 2030+ musi być monitorowane. Celem monitoringu jest dostarczenie uczestnikom procesu wdrażania Strategii, szczególnie władzom województwa, rzetelnej informacji o sposobie, zakresie i kierunkach realizacji Strategii w kolejnych latach. Wymogiem ustawy OOS jest jednak monitorowanie również skutków środowiskowych wdrażania Strategii.

Strategia w istotnym stopniu uwzględnia aspekty środowiskowe w szczególności w ramach celu strategicznego 2. System monitoringu szczegółowo opisano w rozdziale 7.3 Strategii i zawiera on już szereg wskaźników, które charakteryzują zmianę stanu środowiska na skutek wdrażania założonych celów i kierunków działań. Należą do nich między innymi (Tabela 18 SRWŚ 2030+):

- Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej
- Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów
- Liczba dni z przekroczonym 24-godzinnym poziomem dopuszczalnym stężenia pyłu PM10
- Liczba przewiezionych pasażerów pociągami regionalnymi
- Długość ścieżek rowerowych (dróg dla rowerów)
- Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych ogółem na 1 korzystającego
- Obiekty małej retencji wodnej w regionie
- Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji
- Gęstość sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej
- Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem
- Zużycie energii elektrycznej na 1 mln zł PKB

W celu właściwego monitorowania zmian stanu wszystkich kluczowych komponentów środowiska będących skutkiem realizacji założeń strategii, w wyniku rekomendacji zawartych w Prognozie uzupełniono listę wskaźników o następujące pozycje:

- Powierzchnia zieleni ulicznej ogółem (w miastach i na wsi),
- Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu,
- Nakłady inwestycyjne na wykonanie obiektów małej retencji wodnej.

Ponadto ustalono, że w procesie monitorowania stanu środowiska w województwie świętokrzyskim wszelkie trendy niekorzystne i stagnacyjne będą podstawą do podjęcia decyzji o poszerzeniu listy monitorowanych wskaźników.

Zgodnie z przyjętym systemem monitorowania podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie procesu monitoringu i ewaluacji SRWŚ 2030+ jest Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, który będzie realizował go poprzez Zespół zadaniowy ds. realizacji SRWŚ 2030+. Podstawowym elementem monitoringu Strategii będzie raport monitoringowy, przygotowywany w cyklu dwuletnim na podstawie dostępnych danych statystycznych oraz informacji przekazanych przez merytoryczne departamenty urzędu marszałkowskiego i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne.

6. Uzasadnienie wyboru wariantu ostatecznej wersji dokumentu

Przeprowadzone w ramach opracowania Prognozy OOŚ analizy i oceny dowiodły, że przedsięwzięcia bezpośrednio definiowane przez Strategię Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ nie doprowadzą do znaczących negatywnych oddziaływań na żaden z komponentów środowiska. Natomiast w przypadku potencjalnych oddziaływań o małej istotności, zaproponowano szereg adekwatnych działań i rozwiązań umożliwiających ich minimalizację.

Ponadto przeprowadzone oceny wskazały, że Strategia jako całość będzie charakteryzowała się szeroko rozumianym pozytywnym wpływem na środowisko przyrodnicze i kulturowe regionu.

Dodatkowo opracowane w toku strategicznej oceny rekomendacje z Prognozy, wprowadzone do finalnej wersji dokumentu Strategii jako alternatywne warianty zapisów, pozwoliły podnieść poziom uwzględnienia w niej aspektów istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska, w szczególności w obrębie kluczowych dla regionu zagadnień jak ochrona przyrody i krajobrazu czy gospodarka wodna czy turystyka.

Jednoznacznie wyklucza to możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na skutek wdrożenia jej zapisów. Oznacza to również, że przyjęcie Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ jest możliwe bez analizy przesłanek i zezwolenia, o których mowa w art. 34 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.

W związku z powyższym należy uznać, iż zostały spełnione wszystkie wymogi ustawy OOŚ i dokument może zostać przyjęty w ostatecznym kształcie, wynikającym z uwzględnionych w ramach przeprowadzonego postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uwag, wniosków i opinii i rekomendacji.